

Sygn. akt III AUa 1483/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 czerwca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Tadeusz Szweda
Sędziowie	SSO del. Anna Petri (spr.) SSA Gabriela Pietrzyk-Cyrbus
Protokolant	Elżbieta Szewczyk

po rozpoznaniu w dniu 1 czerwca 2017r. w Katowicach

sprawy z odwołania K. Ś.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o wypłatę renty szkoleniowej

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Katowicach z dnia 17 maja 2016r. sygn. akt X U 1972/15

oddala apelację.

/-/SSO del. A.Petri /-/SSA T.Szweda /-/SSA G.Pietrzyk-Cyrbus

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1483/16

UZASADNIENIE

Ubezpieczony K. Ś. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. z dnia 27 października 2015r. wstrzymującej mu wypłatę renty szkoleniowej od 1 listopada 2015r. Domagał się jej zmiany i wypłaty tego świadczenia. Zaprzeczył temu, by odmówił przekwalifikowania zawodowego.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania zarzucając, iż jak wynika z informacji udzielonej przez Powiatowy Urząd Pracy w C., ubezpieczony nie poddał się przekwalifikowaniu zawodowemu.

Wyrokiem z dnia 17 maja 2016r. Sąd Okręgowy w Katowicach zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązał organ rentowy do podjęcia wypłaty renty szkoleniowej ubezpieczonego, poczynając od prawomocności wyroku.

Sąd I instancji ustalił, że od 1 września 2012r. do 31 lipca 2015r. ubezpieczony był uprawniony do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. W dniu 8 lipca 2015r. złożył wniosek o ustalenie dalszych uprawnień do tego świadczenia. Decyzją z 14 września 2015r. organ rentowy odmówił mu prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy podnosząc, iż celowe jest jego przekwalifikowanie zawodowe. Kolejną decyzją z tej samej daty przyznano mu prawo do renty szkoleniowej na okres 6 miesięcy od 1 sierpnia 2015r. do 31 stycznia 2016r. Ubezpieczony odwołał się od decyzji odmawiającej mu prawa do dalszej renty, ale z uwagi na złożenie odwołania po terminie, zostało ono odrzucone przez Sąd Okręgowy w Katowicach w sprawie o sygn. akt X U 1815/15.

Z dokonanych przez Sąd I instancji ustaleń wynika, że 22 września 2015r. Powiatowy Urząd Pracy w C. powiadomił pisemnie odwołującego, iż w celu dokonania rejestracji oraz ustalenia warunków przekwalifikowania zawodowego, winien zgłosić się

w Urzędzie w dniu 12 października 2015r., przedkładając dokumenty potwierdzające posiadane wykształcenie i kwalifikacje, tj. świadectwa szkolne, zaświadczenia o ukończonych kursach i świadectwa pracy. Zgodnie z wezwaniem, ubezpieczony stawiał się w wyznaczonym terminie w siedzibie PUP w C.. Przedłożył tam tylko wpis dotyczący prowadzenia działalności gospodarczej, ponieważ pozostałe żądane dokumenty były już w posiadaniu Urzędu w związku z jego wcześniejszą rejestracją, jako osoby bezrobotnej uprawnionej

do zasiłku, a następnie, jako osoby bezrobotnej bez prawa do zasiłku. W aktach PUP odwołującego znajdują się m.in. świadectwo ukończenia szkoły zawodowej w zawodzie mechanika pojazdów samochodowych, świadectwa pracy, wpisy dotyczące zarejestrowania

i wykreślenia z ewidencji działalności gospodarczej i orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Pomimo posiadania tych dokumentów, PUP powiadomił organ rentowy pismem z dnia 13 października 2015r, iż ubezpieczony nie chce poddać się przekwalifikowaniu zawodowemu. Jednocześnie Urząd nie przedstawił mu żadnej propozycji nabycia nowych kwalifikacji zawodowych, biorąc pod uwagę jego stan zdrowia, wykształcenie i dotychczasowy przebieg zatrudnienia.

Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie ubezpieczonego jest uzasadnione. Powołując się na przepis art. 60 ust. 4 pkt 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015r., poz. 748), Sąd ten wskazał, iż 6-miesięczny okres, na jaki została przyznana renta szkoleniowa, może ulec skróceniu, jeżeli przed upływem tego okresu starosta zawiadomi organ rentowy o tym, że osoba zainteresowana

nie poddaje się przekwalifikowaniu zawodowemu. Stosownie do art. 9 ust. 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, zadania samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy realizowane są przez Powiatowe Urzędy Pracy. Zakres tych kompetencji obejmuje czynności, w które wpisana jest immanentnie weryfikacja posiadania przez określone osoby uprawnienia do korzystania z pomocy i świadczeń przewidzianych

dla poszukujących pracy. Starosta (prezydent miasta na prawach powiatu) jest uprawniony do zawiadomienia organu rentowego o okolicznościach, których uzyskanie i weryfikacja leży w zakresie obowiązków Powiatowego Urzędu Pracy. W konsekwencji Powiatowy Urząd Pracy obciąża obowiązek informowania go o odpadnięciu przesłanek materialnoprawnych korzystania przez określoną osobę z prawa do renty szkoleniowej.

Zdaniem Sądu I instancji, przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, iż Powiatowy Urząd Pracy w C., który na mocy zapisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy jest zobowiązany do przeprowadzania przekwalifikowania zawodowego osób, co do których stwierdzono celowość tego przekwalifikowania, nie wypełnił należycie swych zadań w odniesieniu do ubezpieczonego. Pomimo, że w prowadzonych przez Urząd jego aktach znajdowały się wszystkie wymagane dokumenty dotyczące jego kwalifikacji

i przebiegu zatrudnienia, wezwano go do ich złożenia. Odmowa uczynienia zadość spełnionemu już uprzednio obowiązкови została potraktowana jako odmowa poddania się przekwalifikowaniu zawodowemu, choć realnie nie zaproponowano mu odbycia żadnego kursu, ani szkolenia.

W tych okolicznościach, wobec wadliwej informacji przekazanej przez PUP organowi rentowemu pismem z 13 października 2015r., Sąd Okręgowy uznał wstrzymanie wypłaty ubezpieczonemu renty szkoleniowej za nieuzasadnione. Skoro świadczenie to ma służyć nabyciu przez niego nowych kwalifikacji zawodowych umożliwiających mu podjęcie pracy i zarobkowania, to podjęcie jej wypłaty po wstrzymaniu winno nastąpić od prawomocności wyroku na okres pozostały do 6 miesięcy, o jakich mowa w decyzji przyznającej rentę szkoleniową.

Mając powyższe na względzie, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy orzekł, jak w wyroku.

Apelację od tego wyroku wniósł organ rentowy.

Domagał się jego zmiany i oddalenia odwołania. Zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

- naruszenie przepisów postępowania - art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 217 § 1 k.p.c. i art. 227 k.p.c., poprzez błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na przekroczeniu granicy swobodnej oceny dowodów, skutkujący przyjęciem, że decyzja Zastępcy Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy o niepoddaniu się przez ubezpieczonego przekwalifikowaniu zawodowemu jest wadliwa,

- naruszenie prawa materialnego - art. 60 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyznanie prawa do renty szkoleniowej od prawomocności wyroku.

Apelujący nie zgodził się z wyrokiem Sądu Okręgowego argumentując, że ubezpieczony zgłosił się w terminie wyznaczonym przez PUP w C. w celu dokonania rejestracji i ustalenia kierunku przekwalifikowania. Jednak pomimo otrzymania pisemnej informacji o dokumentach niezbędnych do tego, nie dostarczył świadectw pracy, w związku z czym, nie mógł zarejestrować się w Urzędzie. Poinformowano go, że po ich dostarczeniu będzie mógł dokonać rejestracji. Podczas rozmowy z doradcą zawodowym ubezpieczony oświadczył, że nie widzi sensu w rejestracji w Urzędzie oraz w przekwalifikowaniu. Odmówił złożenia pisemnego oświadczenia w tej kwestii.

W ocenie apelującego, w świetle takich okoliczności, przyjęcie przez Sąd, że decyzja PUP jest wadliwa, przekracza granicę swobodnej oceny dowodów. Apelujący podkreślił, iż z literalnego brzmienia art. 60 ust. 4 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynika wprost, że to starosta orzeka o tym, że osoba zainteresowana nie poddała się przekwalifikowaniu zawodowemu. Jego decyzja jest dla organu rentowego wiążąca i stanowi podstawę do odmowy prawa do świadczenia w postaci renty szkoleniowej. Z kolei Sąd, rozpoznając odwołanie od decyzji organu rentowego, jest związany przedmiotowo zakresem tej decyzji.

Apelujący zaakcentował wyraźny rozdział kompetencji przewidziany w art. 60 i 199 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i w art. 9 ust. 1 i 2 ustawy o promocji zatrudnienia. Starosta (prezydent miasta na prawach powiatu) jest uprawniony do występowania z wnioskiem, o którym mowa w art. 60 ust. 2 i 3 i art. 119 ust. 3 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na podstawie danych, których uzyskanie i weryfikacja leży w zakresie obowiązków Powiatowego Urzędu Pracy. W konsekwencji Powiatowy Urząd Pracy obciąża obowiązek informowania starosty o postaniu i odpadnięciu przesłanek

materialnoprawnych korzystania przez określoną osobę z prawa do renty szkoleniowej (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 14 lutego 2008r., III AUa 337/07).

W tych okolicznościach, zdaniem apelującego, przyznanie ubezpieczonemu prawa do renty szkoleniowej, poprzez przyjęcie, że decyzja PUP o niepoddaniu się przekwalifikowaniu zawodowemu, jest wadliwa, narusza zapisy ustawy emerytalnej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Wbrew zarzutom apelującego, Sąd Okręgowy przeprowadził staranne postępowanie dowodowe, w oparciu o które poczynił trafne ustalenia faktyczne oraz wywiódł wnioski w pełni uprawnione wynikiem tego postępowania, nie wykraczając poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów, wynikające z przepisu art. 233 k.p.c. Dokonana subsumcja ustaleń faktycznych do mających zastosowanie przepisów prawa materialnego, nie budzi zastrzeżeń Sądu Apelacyjnego.

Jak wynika z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 1 września 2010r. (III UK 15/10; Lex nr 667499), zakres rozpoznania i orzeczenia w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wyznaczony jest w pierwszej kolejności przedmiotem zaskarżonej decyzji organu rentowego, a w drugim rzędzie przedmiotem postępowania sądowego determinowanego zakresem odwołania od tejże decyzji. Z uwagi na treść zaskarżonej decyzji, podstawę prawną rozstrzygnięcia winien stanowić przepis art. 134 ust. 1 pkt 1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U z 2016r., poz. 887 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą emerytalną. Zgodnie z jego brzmieniem, wypłatę świadczeń wstrzymuje się, jeżeli powstaną okoliczności uzasadniające ustanie prawa do świadczeń. Z kolei z mocy art. 102 ust. 2 pkt 4 tej ustawy, prawo do renty szkoleniowej ustaje od dnia otrzymania zawiadomienia od starosty o tym, że osoba zainteresowana przed upływem 6 miesięcy nie poddaje się przekwalifikowaniu zawodowemu.

W zakresie skutków prawnych wywołanych przez ustanie prawa do renty szkoleniowej w oparciu o powołaną wyżej regulację, jest ono równoznaczne ze skróceniem okresu pobierania tego świadczenia wynikającym z prawidłowo powołanego przez Sąd

I instancji przepisu art. 60 ust. 1 i 4 pkt 2 ustawy emerytalnej. Przewiduje on, że osobie spełniającej warunki określone w art. 57, w stosunku do której orzeczono celowość przekwalifikowania zawodowego ze względu na niezdolność do pracy w dotychczasowym zawodzie, przysługuje renta szkoleniowa przez okres 6 miesięcy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 4. Okres ten może ulec skróceniu, jeżeli przed jego upływem starosta zawiadomi organ rentowy o tym, że osoba zainteresowana nie poddaje się przekwalifikowaniu zawodowemu. Jak trafnie wskazał apelujący, uzyskanie i weryfikacja danych niezbędnych do przeprowadzenia przekwalifikowania zawodowego leży w zakresie obowiązków Powiatowego Urzędu Pracy, który obciąża obowiązek informowania starosty (prezydenta miasta na prawach powiatu) o powstaniu i odpadnięciu przesłanek materialnoprawnych korzystania przez określoną osobę z prawa do renty szkoleniowej (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 14 lutego 2008r., III AUa 337/07).

Na akceptację zasługuje stanowisko Sądu Okręgowy, zgodnie z którym dokonana przez Powiatowy Urząd Pracy w C. w imieniu Prezydenta Miasta C. weryfikacja posiadania przez ubezpieczonego uprawnień do korzystania z pomocy i świadczeń przewidzianych dla poszukujących pracy, była nieprawidłowa i jako taka, nie mogła uzasadniać wstrzymania mu wypłaty renty szkoleniowej.

Wbrew wywodom apelującego, nie wystąpiła żadna z przyczyn wskazanych przez Powiatowy Urząd Pracy w C. w skierowanym do organu rentowego piśmie 13 października 2015r., wskazującym na to, że ubezpieczony nie chce poddać się przekwalifikowaniu zawodowemu. Pierwszą z nich było nieprzedłożenie przez niego żądanych dokumentów potwierdzających posiadane wykształcenie i

kwalifikacje. Tymczasem, jak trafnie zaakcentował Sąd I instancji, zarówno świadectwo szkolne ubezpieczonego, jak i wszystkie jego świadectwa pracy, wpisy dotyczące zarejestrowania i wykreślenia z ewidencji działalności gospodarczej i orzeczenie o stopniu niepełnosprawności były już w posiadaniu tego Urzędu w związku z jego wcześniejszą rejestracją, jako osoby bezrobotnej. Wobec dysponowania przez Urząd wszystkimi wymaganymi dokumentami, nieprzedłożenie ich po raz kolejny przez ubezpieczonego, nie mogło wywołać zatem dla niego żadnych negatywnych skutków prawnych. Skoro Urząd ten posiadał wszystkie wymagane dokumenty, to nie mógł powołać się na ich brak dający podstawę odmowy jego rejestracji.

Niezgodna z rzeczywistością była też druga przyczyna uzasadniająca wstrzymanie wypłaty świadczenia ubezpieczonego. Powiatowy Urząd Pracy w C., a za nim organ rentowy, powołał się na rozmowę przeprowadzoną z doradcą zawodowym, podczas której ubezpieczony miał oświadczyć, że nie widzi sensu w rejestracji w Urzędzie oraz w przekwalifikowaniu. Przy założeniu, że powyższa informacja jest prawdziwa nie sposób wywnioskować z niej, że ubezpieczony nie poddał się przekwalifikowaniu zawodowemu, o czym mowa w art. 60 ust. 4 pkt 2 ustawy emerytalnej. Nieostrzeganie sensu w rejestracji w Urzędzie i w przekwalifikowaniu w żadnym wypadku nie może być bowiem utożsamiane z odmową poddania się takiemu przekwalifikowaniu. Można bowiem nie widzieć w tym sensu, ale poddać się temu, bądź też nie poddać się przekwalifikowaniu, choć dostrzega się jego sens. Ponadto zapisek wskazujący na powyższą informację uzyskaną od doradcy zawodowego nie stanowi żadnego dowodu w rozumieniu przepisów procedury cywilnej. Oznacza to, że wbrew wymogom przewidzianym w art. 232 k.p.c., organ rentowy nie wykazał tej okoliczności. Tymczasem, jak wynika z wyroku Sądu Najwyższego z dnia

8 stycznia 2008r. (I UK 193/07; OSNP z 2009r., z. 1-2, poz. 52), w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych obowiązuje zasada kontradiktoryjności i związany z nią ciężar udowodnienia przez podnoszonych przez stronę twierdzeń, któremu organ rentowy nie sprostał. Natomiast ubezpieczony podczas przesłuchania zaprzeczył odmowie poddania się przekwalifikowaniu, wyrażając na to gotowość. Brak dowodu pozwalającego na podważenie tej okoliczności. Pomimo tego, nie otrzymał żadnej propozycji nabycia nowych kwalifikacji zawodowych.

Skoro zatem nie został spełniony warunek sine qua non wstrzymania wypłaty renty szkoleniowej ubezpieczonego, wynikający z art. 134 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 102 ust. 2 pkt 4 i art. 60 ust. 4 pkt 2 ustawy emerytalnej polegający przyjęciu, iż ubezpieczony nie poddał się przekwalifikowaniu zawodowemu, przeto Sąd I instancji słusznie uznał, że organ rentowy nie miał podstaw do wydania zaskarżonej decyzji.

Nie sposób przy tym zgodzić się ze stanowiskiem prezentowanym przez apelującego, zgodnie z którym decyzja starosty wskazująca, że osoba zainteresowana nie poddała się przekwalifikowaniu zawodowemu, jest dla niego wiążąca i stanowi podstawę do „odmowy prawa” do renty szkoleniowej. Przede wszystkim Prezydent Miasta nie wydał żadnej decyzji administracyjnej w tym przedmiocie. Ponadto, jego stanowisko w tym względzie z istoty rzeczy nie może być uznane za wiążące, skoro w świetle art. 60 ust. 4 pkt 2 ustawy emerytalnej 6-miesięczny okres wypłaty renty szkoleniowej może (co nie oznacza, że musi) ulec skróceniu, jeżeli przed upływem tego okresu starosta zawiadomi organ rentowy o tym, że osoba zainteresowana nie poddaje się przekwalifikowaniu zawodowemu. Tym samym, w żadnym wypadku organ rentowy nie był zobligowany do wstrzymania wypłaty świadczenia ubezpieczonego w oparciu o niezgodne z rzeczywistością informacje uzyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w C., jak trafnie ocenił Sąd Okręgowy.

Mając powyższe na względzie, na mocy art. 385 k.p.c. należało oddalić apelację organu rentowego, jako bezzasadną.

/-/SSO del. A.Petri /-/SSA T.Szweda /-/SSA G.Pietrzyk-Cyrbus

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR